

**МВС УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА УКРАЇНИ

(1991-2019 РОКИ)

Навчальний посібник

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

*До 25-річчя
Харківського національного
університету внутрішніх справ*

ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА УКРАЇНИ

[1991-2019 РОКИ]

Навчальний посібник

Харків «Майдан» 2019

УДК 94(477)"1991/2019"

I-90

Рецензенти:

доктор юридичних наук,
професор Гавриленко Олександр Анатолійович;
доктор юридичних наук,
професор Кириченко Володимир Євгенійович;
доктор юридичних наук,
професор Холод Юрій Анатолійович.

I-90 **Історія держави та права України (1991-2019 роки): Навчальний посібник / за заг. ред. доктора юрид. наук, професора, академіка Національної академії правових наук Бандурки О.М. Харків: Майдан, 2019. 344 с.**

ISBN 978-966-372-758-5.

В навчальному посібнику «Історія держави та права України» (1991-2019 роки) висвітлені особливості побудови та розвитку української державності в роки незалежності. Внутрішня структура посібника надає можливість курсантам та студентам швидко і зручно опанувати питання, що розкривають особливості історичного розвитку України, як держави, в сучасний період.

Навчальний посібник є актуальним та вчасним, з огляду на те, що він підготовлений до 25-річчя Харківського національного університету внутрішніх справ, який є навчально-науковою установою, що створена у результаті проголошення незалежності України.

УДК 94(477)"1991/2019"

ЗМІСТ

Список скорочень	5
Передмова (Бандурка О.М.)	8

Розділ I. ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕБУДОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЇЇ В УКРАЇНІ (Греченко В.А.)	11
1.1. Мета і цілі перебудови	11
1.2. Чорнобильська аварія як фактор зростання соціальної напруженості	22
1.3. Гласність в процесах перебудови: позитивні та негативні наслідки	25
1.4. Демократизація влади і суспільство	34
1.5. Багатопартійність в Україні як наслідок перебудови	47
Контрольні питання	53
Рекомендована література	54

Розділ II. ЗАКОНОДАВСТВО УРСР В РОКИ ПЕРЕБУДОВИ (Сапейко Л.В., Логвиненко І.А.)	55
2.1. Зміни до Конституцій СРСР та УРСР	55
2.2. Законодавство економічного спрямування	60
2.3. Законодавство про трудову діяльність	65
2.4. Адміністративне законодавство в умовах економічної кризи	69
2.5. Цивільне законодавство часів перебудови	74
2.6. Кримінальне законодавство УРСР	79
Контрольні питання	83
Рекомендована література	84

Розділ III. ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ	86
3.1. Шлях до незалежності (Бандурка О.М.)	86
3.2. Становлення незалежності держави (Загуменна Ю.О.)	100
3.3. правонаступництво України за міжнародними договорами Союзу РСР (Войціховський А.В., Бакумов О.С.)	108
3.4. Державна символіка України (Логвиненко Є.С.)	116

Контрольні питання	122
Рекомендована література	122
Розділ IV. УКРАЇНА – НЕЗАЛЕЖНА ДЕРЖАВА	127
4.1. Основний Закон України – Конституція України (Бандурка О.М.)	127
4.2. Державний лад України (Загуменна Ю.О.)	135
4.3. Законодавча влада (Загуменна Ю.О.)	139
4.4. Президент України – глава держави (Загуменна Ю. О.)	156
4.5. Органи виконавчої влади (Загуменна Ю. О.)	161
4.6. Міське самоврядування в Україні (Лазарев В.В., Невзоров І.Л.)	169
4.7. Становлення судової системи (Юшкевич О.Г.)	178
4.8. Правоохоронні та правозахисні органи України (Загуменна Ю. О.)	186
Контрольні питання	215
Рекомендована література	216
Розділ V. РОЗБУДОВА УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ	222
5.1. Джерела та основні риси права України (Каленіченко Л.І., Слинко Д.В.)	222
5.2. Реформування правової системи України (Каленіченко Л.І., Слинко Д.В.)	235
5.3. Реформування місцевого самоврядування (Лазарев В.В., Невзоров І.Л.)	257
5.4. Реформування судової системи (Юшкевич О. Г.)	268
5.5. Європейський вибір України та демократизація інституцій державної влади (Бурдін М.Ю., Дедурін Г.Г.)	279
Контрольні питання	289
Рекомендована література	291
Розділ VI. УКРАЇНА В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН (Войціховський А.В., Бакумов О.С.)	296
6.1. Міжнародна правосуб'єктність держави: поняття, основні елементи	296
6.2. Міжнародне визнання України	298
6.3. Україна в міжнародних організаціях	307
Контрольні питання	322
Рекомендована література	323
Глосарій понять і термінів	327
Рекомендована література до теми «Історія держави і права України: 1991-2019 рр.»	339